

SISTE NYTT

Fredag, den 19. januar 1945.

Nr. 16.

2. årg.

V V V / V V V / V

London, 18.1.1945, kl. 18.30.

VEST. I Syd-Øst-Nederland støter 2. britiske armé fram nord-Øst for Sittard, hvor flere mindre byer er inntatt.

I Ardennenkilen står amerikanske styrker mindre enn 8 km. fra St. Vith og har slått tilbake flere motangrep.

I det luxembourgske grenseområde utslottes nå en tysk styrke ved Ninnich. 2 divisjoner fra 3. amerikanske armé er gått til angrep ved Diekirch og trengt over elven Sure. Nord for Hagenauskogen har tyskerne hatt store tap under sine forsøk på å trenge inn i Maginotlinjen.

LUFTKRIGEN. Det viktige forsyningsentrum for den tyske Gaarfront, Kaiserslautern, er blitt kraftig angrepet av amerikanske flystyrker. Britiske fly har uten tap bombet jernbanestasjon i Magdeburg.

ØST. Den 3. russiske offensiv på 6 dager er satt i gang av general Rokossovskys 2. hvite-russiske armé nord for Visla, hvor elven Narev er overateget på en 100 km. bred front og de tyske stillinger gjennombrutt i en dybde av 40 km. 500 steder er inntatt og jernbaneforbindelsen fra Warszawa nord-vest over avskåret. Rokossovskys hær har erobret det sterkt befestede tyske støttepunkt Modlin, nord for Warszawa, hvor Bug og Visla løper sammen.

Foruten Warszawa ble 2,000 andre steder tatt i går. 3 russiske arméer støter nå vestover på en 400 km. bred front og har gjennombrutt de tyske stillinger på en rekke steder. Marsjalk Konjajevs armé som er rykket 160 km. fram på 6 dager, inntok i går 700 steder, hvoriblant Gzestochawa, Radomsko og Przedborz og står således mindre enn 25 km. fra Schlesiens. Det foreligger ingen bekreftelse på at Krakow er falt, men byens fall var tross hvert øyeblikk.

DE ØKETE SABOTASJE av norske sabotører og norske fallskjermtropper fra Storbritania har ført til forstyrrelser for de tyske transporten og til øket nervøsitet blant tyskerne. De steder det sålig har vært sabotert er i Nord-Trøndelag, Romsdal og Østlandet. Tyskerne driver inngående undersøkelser, særlig er de interessert i om det er noe samarbeid mellom de norske fallskjermtropper og de norske hjemmestyrker.

SVENIGE. For å oppnå større kontakt mellom de danske og norske flyktninger i Sverige har de to aviser Danskeren og Norges Nytt innbudt til konferanse.

-- V --

London, 19.1.1945, kl. 6.30.

VEST. I Syd-Øst-Nederland har briterne utvidet sitt angrep. I Ardennene har amerikanerne framgang. Hardt kamper foregår fortsatt St. Vith. Nord for Strasbourg har tyskerne utvidet sitt brohode over Rhinen.

LUFTKRIGEN. Tunge amerikanske bombefly har angrepet jernbanestasjoner i Tyskland. De måtte ingen motstand. Britiske fly har angrepet Magdeburg og andre mål i Vest-Tyskland. Alle flyene vente tilbake.

ØST. I den midtre del av Polen har marsjalk Sjukows styrken rykket fram 50 km. på 24 timer. De har blandt annet erobret Lovich

75 km. vest for Warszawa. Nord for Warszawa har marsjalk Rokossovskys armé erobret en by 50 km. syd for Ost-Preussen. Syd for Warszawa står marsjalk Konjajevs styrker 35 km. fra Lodz og 15 km. fra Schlesiens. Kampene raser i utkanten av Krakow. I Ungarn har russerne tatt hele Pest og nesten hele Buda. 20,000 fanger er tatt.

DET FJERNE ØSTEN. Amerikanerne fortsetter sin framgang mot Manila. Britiske fly foretok i går 1,100 utfall over Burma, og de satte derved rekord.

SKINNVERDIER.

Vi regner i alminnelighet med tre kategorier av verdier: Papirverdier, realverdier og de såkalte immaterielle verdier, det vil si åndsverdier og moralske verdier.

Ut fra alt det som sies, skrives og gjøres får en det inntrykk at papirverdiene er av størst viktighet. Byer bombes i grus, men de enkelte gårdeiere tar det likevel forholdsvis rolig, de er ikke ruinert. Krigsskadeerstatningen dekker delvis tapet og assuransepapirene er i behold. Banker, forsikringselskap og andre kreditorer tar det likeledes rolig: Pantobligasjonene ligger sikkert forvart i de bombesikre hvelv, disse hvelv som er langt tryggere og mere omhyggelig laget enn de bombesikre rom som "bare" skal beskytte menneskeliv mot tilintetgjørelse.

Det er mange som i dag nærer alvorlig bekymring for hvordan det skal gå med Norges Bank som har 10-12 milliarder kroner til gode hos tyskerne og som aldri vil bli dekket. En uønsket bekymring. Banken klarer seg nok. Den har bare utstedt papiranvisninger på de realverdier og den norske arbeidskraft som tyskerne gjennom fem års okkupasjon har forbrukt av landets nasjonalformue og nasjonalinntekt.

Det tok et par år innen forretningsfolk kunne beherske sin glede og tilfredshet over å kunne selge i ubegrenset mengde til okkupasenten mot kontant betaling i norske sedler, og det tok ytterligere et år eller to før en og annen begynte å oppfatte at varerne burde stikkes vekk og reserveres norsk sivilt forbruk, ja, at det kanskje like vel var bedre å ha et vardeager enn en stor bankkonto. Og dog er det stadig mange som ved dette årsskifte har studert sin forretnings status med tilfredshet. Så likvid har vel stillingen aldri vært: Store tilgodehavender i bankene, ingen gjeld, en beskjedne virebeholdning og pen omsetning og fortjeneste. Papirverdier! Skinnverdier! Man glemmer realitetene bak tallene: De utslettede maskiner, dårlig vedlikeholdte bygninger, bekymringsfulle gjenanskaffelsesmuligheter m.m.-

Vi hører og leser så meget om gjenoppbyggingsarbeidet etter krigen, om de uhyre materielle skader som er anrettet, om hvordan statsegjelden i alle land er steget til astronomiske tall, og det gjør

oss vondt å høre om hvordan gamle historiske bygninger og kunstverk, kulturverdiene blir lagt i grus.

Og likevel: Ødeleggelsen av de virkelige kulturverdier hører vi lite om: Menneskeverdiene, de moralske verdier: Respekten for andres liv og eiendom, for lov og rett. Den moralske forsumping av mennesket som krigen er skyld i. Årbødigheten for sannheten, den enkeltes ansvarbevissthet som medlem av et sivilisert samfund. Dette er verdier som det først og fremst gjelder å bygge opp igjen. Og her kan vi begynne straks. Det er foreldres og lærers plikt allerede i dag å begynne gjenoppbyggingen av sin egen og ungdommens moral. La det stå klart for oss det som er de VIRKELIGE LIVSVERDIER.

STATSMINISTER CHURCHILL I UNDERHUSET.

I forbindelse med den store debatts åpning i Underhuset gav statsminister Churchill en redegjørelse for krigssituasjonen. Han uttalte blant annet:

De allierte har et prinsipp som skal legges til grunn i de befrie land og de angrende vasallstater: Regjering av folket, ved folket og for folket etter frie valg. Mange vanskeligheter vil oppstå i Italia når tyskerne blir drevet ut og etterlater seg et bunnskrapt land. Forholdet mellom de britiske og de amerikanske stridskrefter i Italia er som tre til en. Angående Hellas kom briterne dit for annen gang med alle de andre alliertes samtykke. England ser det som sin oppgave å etablere en effektiv regjeringsmakt i landet, fordole matvarer rette en appell til velgerne og deretter trekke seg ut så snart som mulig. På vestfronten har amerikanske styrker utført det vesentligste arbeide da bare et britisk armekorps har vært engasjert. Amerikanerne har hatt dobbelt så mange soldater som briterne på vestfronten og tapene står i forhold til dette. Storbritania har nå mere enn 100 divisjoner i felt eller garnison og 67 av dem er i felling med fienden i Nord-Vest-Europa, Italia og Burma. Til slutt sa Churchill at England har satt inn alle sine resurser og vil gå ut av krigen som det fattigste av de allierte land. England ber ikke om baser eller oljefelter, men erklærte krig for å gjeninnføre rettfærdig-